

**UCHWAŁA NR XXXV/248/2022
RADY GMINY MIKOŁAJKI POMORSKIE**

z dnia 12 kwietnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 w Gminie Mikołajki Pomorskie**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminy (t.j. Dz. U. z 2022r., poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 2-2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm. Dz. U. z 2021r., poz. 2469; Dz. U. z 2022r., poz. 24; Dz. U. z 2022r., poz. 218) art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm. Dz. U. z 2019r., poz. 1655; Dz. U. z 2021r., poz. 2469), Rada Gminy Mikołajki Pomorskie uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 w Gminie Mikołajki Pomorskie, w brzmieniu stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mikołajki Pomorskie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Elżbieta Zamojska

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025**

MARZEC 2022 R.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025**

WPROWADZENIE

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025 jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Utworzony został na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ) i określony w nim cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. W Programie uwzględnione zostały również rekomendacje i priorytety dotyczące realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022. Głównymi założeniami Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025 jest kontynuacja dotychczas podejmowanych działań, dalszy ich rozwój, podejmowanie takich, które prowadzone systematycznie spowodują zmniejszenie szeroko rozumianych negatywnych zjawisk spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. W Programie uwzględniono zarówno dotychczasowe doświadczenia w tym obszarze, wnioski i zalecenia wynikające z przeprowadzonej w 2020 r. „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie Gminy Mikołajki Pomorskie”

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050)
3. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2021 r. poz. 2469)

Zadaniem gminy jest podejmowanie działań profilaktycznych i naprawczych skierowanych do lokalnej społeczności w celu zapobiegania i minimalizowania skutków spowodowanych nadużywaniem alkoholu i narkotyków. Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii należą do zakresu działania Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program jest efektem działań samorządu lokalnego odpowiedniego za zdrowie fizyczne i psychiczne mieszkańców, właściwe wychowanie młodego pokolenia, ład i porządek publiczny, promocję zdrowego sposobu życia. Poprzez realizację Programu wychodzi się naprzeciw najbardziej istotnym problemom społeczności Gminy Mikołajki Pomorskie w obszarze profilaktyki uzależnień.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025

PROBLEMATYKA UŻYWANIA SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Problemy związane z używaniem substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu i narkotyków, obejmują całokształt negatywnych i jednocześnie wielowymiarowych konsekwencji przy czym ich używanie może nie jest jedyną i wyłączną przyczyną danego problemu, ale na pewno zwiększa ryzyko wystąpienia określonych konsekwencji. Z raportu stworzonego w 2021 roku przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wynika, że problem z alkoholem jest stosunkowo powszechny. Według raportu w krajach OECD od alkoholu uzależnionych jest 3,7 % populacji to ok. 50 mln ludzi. Raport uwzględnia dane z 52 krajów świata. Jak podaje raport na mieszkańca kraju należącego do Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu a przynajmniej raz w miesiącu upija się ponad 30 % dorosłych. Za stan „upicia się” w raporcie uznano wypicie jednego dnia ponad 80 proc. butelki wina lub 1,5 litra piwa. Na jednego Polaka zaś rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu. Można to przyrównać do 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku od 15 lat. Patrząc na statystyki pod względem płci, można wywnioskować, że mężczyźni w Polsce spożywają zdecydowanie więcej alkoholu od kobiet, ponieważ jest to 18,4 litra czystego alkoholu rocznie, natomiast w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Co ciekawe, kobiety z wyższym wykształceniem, upijają się w miesiącu około 62 % częściej. Warto wspomnieć o statystykach spożycia alkoholu w czasach pandemii COVID-19. Raport pokazuje, że podczas pierwszego lockdownu 43 % osób zgłosiło, że piło częściej, 25 % osób piło rzadziej, a 32 % osób nie zgłosiło żadnych zmian w tym temacie. Zamrożenie gospodarki w wielu krajach Europy, ale także świata sprawiło, że sprzedaż alkoholu w barach i restauracjach drastycznie spadła, ale sprzedaż w sklepach stacjonarnych i internetowych wzrosła. Badania „Życie w dobie pandemii” zespołu badawczego kierowanego przez dr hab. Jan Chodkiewicza z Zakładu Psychologii Klinicznej i Psychopatologii Instytutu Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego przeprowadzone w kwietniu 2020 r. na próbie 443 osób (348 kobiet - 78,6% i 95 mężczyzn - 21,4%, głównie z miast powyżej 100 tys. mieszkańców) wykazały, że najczęściej używaną przez badanych substancją psychoaktywną jest alkohol (pije go prawie 73 %). Niecałe 4% osób przyznaje się do zażywania narkotyków. Prawie co trzeci badany raportował występowanie obecnie lub w przeszłości zaburzeń psychicznych. Od momentu wystąpienia pandemii ponad 10% badanych (47 osób) miało myśli samobójcze. Osoby te, w porównaniu do pozostałych ankietowanych, częściej piły obecnie większe ilości alkoholu niż przed pandemią. W odniesieniu do poziomu stresu stwierdzono, iż ponad połowa (prawie 53%) badanych wykazuje wysoki lub bardzo wysoki poziom odczuwanego stresu.

Narodowy Test Zdrowia Polaków 2021 będący największym badaniem zdrowia w polskim Internecie pokazał, iż generalnie choć spadła liczba osób sięgających po alkohol to wzrosło codzienne spożycie tej używki. Zaledwie 19 % Polaków deklaruje całkowitą abstynencję, to o 8 % mniej niż w roku 2020. Odsetek kobiet pijących alkohol wynosi 76%, mężczyzn 87%. Codziennie po alkohol sięga co dziesiąty dorosły Polak (mężczyzn pijących go codziennie jest 15%, kobiet – 5%).

Mieszkańcy Gminy Mikołajki Pomorskie w 2020 roku na potrzeby Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Mikołajki Pomorskie odpowiadali, że 38 % badanych to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że poje alkohol kilka razy w roku – 34 %, 14 % raz w tygodniu, a 8 % kilka razy w miesiącu. Wobec tego można wnioskować, że zdecydowana większość mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie.

Niestety w większości statystyki spożycia alkoholu wśród młodzieży nie są zbyt optymistycznie. Wg raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) 17 % chłopców i 21 % dziewcząt w wieku 15 lat co najmniej dwa razy w życiu spożywało alkohol.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025

W badaniu zrealizowanym w roku 2020 na potrzeby opracowania Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Mikołajki Pomorskie poddano analizie postawy i przekonania wobec substancji psychoaktywnych: alkohol, narkotyki, dopalacze uczniów szkół podstawowych w przedziałach wiekowych: klasy 4-6 i klasy 7-8. Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż inicjację alkoholową ma za sobą: 11% badanych uczniów klas młodszych oraz 42% uczniów klas starszych.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów jest towarzystwo rodziny, młodzi w kategorii inne wpisali imieniny babci oraz urodziny mamy (SP 4-6 – 60%; SP 7-8 – 66%) oraz spotkanie ze znajomymi (SP 4-6 – 20%; SP 7-8 – 14%), impreza dyskoteka (SP 4-6 – 20%; SP 7-8 – 3%)

Spożywanie alkoholu jest też powszechnie tolerowane, traktowane, jako element tradycji czy kultury, a wręcz nieodłączny element wielu życiowych wydarzeń – niestety często osoby dorosłe nie widzą problemu w tym, że akceptują włączanie w ten „zwyczaj” osób niepełnoletnich.

Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Oprócz okoliczności inicjacji poddano analizie, jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. Uczniowie przyznają, że zdarzyło im się to tylko raz w życiu (SP 4-6 – 100%; SP 7-8 – 62%). Jednakże część starszych uczniów przyznaje się do spożywania rzadziej niż raz w miesiącu (17%), kilka razy w miesiącu (7%), a nieliczni nawet codziennie (7%). W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie najczęściej sięgają po piwo (SP 4-6 – 20%; SP 7-8 – 24%) i wino (SP 4-6 – 20%)

Według w/w badań realizowanych wśród młodzieży na terenie Gminy Mikołajki Pomorskie poddano również analizie substancje psychoaktywne tj. narkotyki i dopalacze. Początek badania rozpoczęto od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywującego do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczyło ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Wyniki są niepokojące, gdyż łącznie 42 % respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. Natomiast 58 % badanych twierdzi, iż nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: marihuana – 20%, amfetamina – 12%, LSD – 2%, ekstazy – 4% oraz dopalacze – 8%. Z omawianego badania wynika, iż 90% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze, jednakże 10% deklaruje że posiada tą wiedzę.

W polskim społeczeństwie oprócz narkotyków i dopalaczy poważnym problemem są również leki dostępne w aptekach. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywierają wpływ na układ nerwowy i mogą być stosowane niezgodnie z przeznaczeniem w celu wywołania efektów odurzających. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych. Co więcej: Polska należy do krajów o relatywnie wysokiej konsumpcji leków dostępnych bez recepty (OTC, ang. over the counter). Na ich promocję przypada najwięcej środków wydawanych na reklamę, co sprawia, że jesteśmy jedynym krajem w Europie, w którym

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025

rynek reklamowy produktów farmaceutycznych przewyższa wartością inne. W ostatnich latach wartość tego rynku rosła i prognozuje się, że w kolejnych latach również będzie się zwiększać¹ Analizując odpowiedzi udzielone przez respondentów wynika, iż problem ten dotyczy mieszkańców Mikołajek Pomorskich, aczkolwiek nie jest rozpowszechniony: 14% potwierdza, a 14% podejrzewa, że osoby w ich otoczeniu są uzależnione od leków.

W perspektywie uzyskanych wyników widać, że należy rozszerzyć poziom edukacja z zakresu substancji psychoaktywnych w szczególności narkotyków i dopalaczy wśród młodzieży, aby niwelować istniejące problemy w tym zakresie jak również zmniejszać ich skutki. W programie należy uwzględnić także działania związane z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów z nadużywaniem substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych, nałogów oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Warto również zwrócić uwagę na ryzyko szkodliwego używania lub uzależnienia od niewłaściwie przyjmowanych leków.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Warto podkreślić, że uzależnienia behawioralne są zachowaniami nie związanymi z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

W polskiej literaturze nie uzyskano zgody co do tego, jakie określenie będzie najbardziej adekwatne, dlatego stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne, nałogowe, problemowe czy zaburzenia zachowania. Z badań prowadzonych nad uzależnieniami behawioralnymi w Polsce wynika, że ten typ uzależnień staje się coraz większym problemem. Potwierdzeniem tego jest raport pt: „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019” przygotowany na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Głównie wnioski z raportu:

- osoby grające na pieniądze stanowiły 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. Osoby te najczęściej grają w tzw. „toto-lotka” (27,4%), zdraпки (16,3%) oraz konkursy i loterie sms-owe (6,3%),
- w gry hazardowe przynajmniej raz w życiu grało 18,2% badanych piętnasto - szesnastolatków oraz 21,4% siedemnasto-osiemnastolatków,
- do problemów z kompulsywnym kupowaniem przyznało się 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych przekłada się na 1,4 miliona osób,
- prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy²

¹ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Leki dostępne bez recepty i suplementy diety, Warszawa, listopad 2016.

² https://www.kbpn.gov.pl/portals?id=15&res_id=9249205

Z kolej opracowania dotyczącego problemów młodzieży pt: „Nastolatki wobec internetu” wynika, że:

- co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkownika Internetu (tzw.PUI), a 3,2% osiąga bardzo wysokie wskaźniki PUI,
- 64,1% badanych młodych ludzi przyznaje, że powinna mniej korzystać ze smartfona,
- 29,8% badanych nastolatków odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona, a ponad połowa wskazuje, że korzysta z mobilnego urządzenia dłużej niż zamierzała,
- prawie co trzeci nastolatek (31,0%) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a co czwarty (24,8%) odczuwa zniecierpliwienie oraz zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać,
- 37,9% badanej młodzieży podejmuje zakończone niepowodzeniem próby ograniczania korzystania z mobilnego urządzenia,
- ponad ¼ badanych (26,1%) z powodu używania smartfona zaniedbuje zaplanowane czynności lub obowiązki.³

Podkreślić należy, że zgodnie z rekomendacją Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom problem uzależnień behawioralnych powinien zostać ujęty w uchwalanych gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Napój alkoholowy jest specyficznym towarem, wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów. Dostępność alkoholu ma wpływ na występowanie problemów zdrowotnych i społecznych związanych z alkoholem.

Na podstawie upoważnienia ustawodawcy jednostki samorządu terytorialnego mogą podejmować decyzję o liczbie wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXXI/168/05 Rady Gminy Mikołajki Pomorskie z dnia 29 listopada 2005 r. ustalono dla terenu gminy Mikołajki Pomorskie liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 20 ogółem, przeznaczonych do spożycia:

- 1) Poza miejscem sprzedaży 17 punktów
- 2) W miejscu sprzedaży 3 punkty.

Ponadto uchwała nr 121/93 Rady Gminy Mikołajki Pomorskie z dnia 23 lipca 1993 roku reguluje zasady usytuowania na terenie Gminy Mikołajki Pomorskie miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i tak ustalając usytuowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wydając zezwolenia na sprzedaż tych napojów, wójt kieruje się zasadą, iż punkt taki nie powinien być usytuowany bliżej, niż – 100 m od granicy (granicy działki): szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych, obiektów kultu religijnego i cmentarzy.

- 50 m od: zakładów opieki zdrowotnej, dworców kolejowych, obiektów zajmowanych przez organ ścigania,

- 20 m od: obiektów sportowych, plaż, basenów i kąpielisk

W badaniu dorosłych mieszkańców gminy Mikołajki Pomorskie przeprowadzonym w 2020 roku łącznie 70 % badanych mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do

³ https://akademia.nask.pl/publikacje/Nastolatki_wobec_internetu_.pdf

napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż, 30% osób jest zdania, że nie ma takiej potrzeby. Jednocześnie łącznie 70 % respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Niepokojące jest, że 56% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

Taki wysoki poziom świadomości mieszkańców w zakresie konieczności, podejmowania w gminie działań zmierzających zarówno do ograniczenia dostępności alkoholu jak i kontroli przestrzegania zasad jego sprzedaży jest bardzo ważnym elementem lokalnej polityki w zakresie przeciwdziałania problemowi alkoholowemu i działań profilaktycznych.

Istotnym elementem kształtowania lokalnej polityki wobec napojów alkoholowych, która przekłada się na podejmowane działania profilaktyczne jest znajomość postaw lokalnej społeczności, w tym głównie sprzedawców napojów alkoholowych, względem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz określanie poziomu ich świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

Ponadto niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

W trakcie przeprowadzania Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Mikołajki Pomorskie zostało przeprowadzone badanie wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Mikołajek Pomorskich. Grupa badana stanowiła 10 osób: 7 kobiet i 3 mężczyzn. 6 respondentów to pracownicy punktów, a 4 to ich właściciele. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 49 lat. Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych. **Łącznie 80% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny, niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie świadomości badanych oraz konieczności edukacji na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.**

Przytoczone powyżej dane wskazują, że niewątpliwie ważną grupą, która ma realny wpływ na kształtowanie się problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych, dlatego w działaniach profilaktycznych uwzględnione zostały takie elementy jak edukacja publiczna oraz szkolenia skierowane do tej szczególnej grupy osób.

ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOAMNII

Działania uwzględnione w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2022-2025 kierowane są do wszystkich mieszkańców naszej gminy – dzieci,

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025

młodzieży oraz osób dorosłych, które same mogą mieć lub są już uwikłane w problemy wynikające z nadużywania alkoholu.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych na terenie Gminy Mikołajki Pomorskie.

CELE OPERACYJNE I WSKAŹNIKI PROGRAMU

1. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych
2. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży
3. Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych przez mieszkańców
4. Rozwój umiejętności psychospołecznych mieszkańców gminy, w tym w szczególności dzieci i młodzieży
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej.

Wskaźniki: ilość akcji, przekazów i kampanii edukacyjnych, ilość akcji i kampanii informacyjnych, ilość zrealizowanych spotkań, szkoleń, warsztatów edukacyjno-profilaktycznych programów edukacyjnych adresowanych do ogółu odbiorców, ilość spotkań, szkoleń i warsztatów dla poszczególnych grup zawodowych, ilość przeprowadzonych kontroli, liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, w tym w szczególności programów rekomendowanych, ilość godzin dostępności specjalistów na dyżurach w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, liczba uczestników poszczególnych działań;

ODBIORCY PROGRAMU

Program kierowany jest do:

- 1) osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 2) rodzin osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 3) osób i rodzin ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i występowaniem przemocy,
- 4) dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- 5) rodziców, opiekunów, wychowawców
- 6) specjalistycznej kadry pracującej z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc lub osobami z grup ryzyka, w tym: pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) mieszkańców Gminy Mikołajki Pomorskie.

REZULTATY PROGRAMU

Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) objęcie dzieci i młodzieży szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym,

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025**

- 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności,
- 3) podniesienie kompetencji kadr pracujących w obszarze uzależnień, przemocy oraz wsparcia rodziny, 4) zapewnienie dostępności wsparcia specjalistycznego,

ZADANIA I ZAKRES DZIAŁAŃ

ZADANIE I Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności poprzez:

- 1) współpracę z placówkami specjalizującymi się w terapii uzależnienia i współuzależnienia,
- 2) finansowanie szkoleń, zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych,
- 3) opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
- 4) opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
- 5) zakup pomocy terapeutycznych tj. czasopisma, plakaty, ulotki, broszury
- 6) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- 7) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób uzależnionych,
- 8) finansowanie działalności Punktu Informacyjno–Konsultacyjnego.

ZADANIE II Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii pomocy psychologicznej a w szczególności ochrony przed przemocą przede wszystkim poprzez:

- 1) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia zastosowania wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu -współpraca z policją, Prokuraturą i Sądem.
- 2) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego
- 3) współpracę z instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym, w szczególności z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym i Kuratorami.
- 4) współpraca z pedagogiem szkolnym w zakresie informacji o przemocy, alkoholizmie, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w rodzinach uczniów
- 5) finansowanie kosztów związanych z wydawaniem opinii psychologicznych i psychiatrycznych przez lekarza biegłego
- 6) finansowanie zadań realizowanych przez Placówkę Wsparcia Dziennego,
- 7) inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy przez finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie,
- 8) działania Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
- 9) analizę sytuacji i diagnozę potrzeb a także zbieranie informacji na temat skali i rodzaju problemów związanych z alkoholem, narkomanią a także uzależnieniami behawioralnymi.

ZADANIE III Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza:

- 1) upowszechnianie, wdrażanie i finansowanie programów profilaktycznych w szczególności programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji,
- 2) realizację, w tym również na terenie szkół działań edukacyjnych z tematyki dotyczącej skutków prawnych i zdrowotnych posiadania i/lub przyjmowania narkotyków.
- 3) upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych w tym rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych.
- 4) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 5) prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat uzależnień i zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
- 6) opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- 7) wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, poprzez współorganizowanie imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych odbywających się bez partycypacji alkoholu.

ZADANIE IV Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka oraz organizowania imprez promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień i przemocy,

ZADANIE V Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykuł 13¹ i artykuł 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w szczególności:

- 1) prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt poprzez m. in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy.

GMINNA KOMISJA DS. PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości:

- 11 % minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników ustalonego corocznie w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025

wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018r., poz. 2177 z późn. zm.) za udział w każdym posiedzeniu Komisji.

- Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia stanowi lista obecności z posiedzenia Komisji i podpis na liście obecności, w przypadku nieobecności wynagrodzenie nie przysługuje.
- Należność z tytułu diet za poprzedni miesiąc wypłaca się do 5 dnia następnego miesiąca przelewem na konto bankowe wskazane przez członków Komisji.

2. Gminna Komisja udziela pomocy rodzinom z problemem alkoholowym w szczególności poprzez:

- 1) inicjowanie działań w zakresie określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- 3) motywowanie członków rodzin osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego,
- 4) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego,
- 5) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
- 6) kierowanie do właściwego sądu rejonowego wniosków o wszczęcie postępowania zobowiązania do leczenia odwykowego,
- 7) współpracę z innymi podmiotami w realizacji działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.

3. Gminna Komisja podejmuje działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poprzez:

- 1) prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zespołach minimum trzyosobowych,
- 2) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,

REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, organizacjami, firmami i osobami fizycznymi realizującymi usługi z zakresu działań przewidzianych do realizacji w Programie.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy oraz dodatkowe środki pozyskane w trybie art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. Szczegółowy budżet został określony uchwałą budżetową na 2022r.